

—š— **Poroka.** Poročil se je tovariš Janko Lešnik, učitelj v Vurbergu, z gđc. Pavlo Žihrovo, nadučiteljevo hčerko istotam. Čestitamo!

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor razglasa: Dogodili so se trije smrtni slučaj, ki zahtevajo pobiranje 131., 132. in 133. posmrtnega doneska po 2 K (skupaj 6 K), ki bi morale biti plačane že meseca oktobra. Ti umrli člani so: Janez Schubert (umrl 11. avgusta t. l.), Josip Vodošek (umrl 31. avgusta t. l.) in Josip Sperat (umrl 7. septembra t. l.). — Dva nova smrtna slučaja zahtevata vplačilo po 4 K za 134. in 135. smrtne slučaj (6. in 7. v tekočem letu). Ta umrla člana sta: Izidor Juitzer (umrl 10. oktobra t. l.) in Mihael Kurzmann (umrl 15. oktobra t. l.). Ta znesek mora biti zanesljivo plačan tekom meseca novembra t. l.

Goriške vesti.

—g— **Učence šestrazredne dekliške ljudske šole društva »Šolski Dom« v Gorici** lahko dobe po pošti šolska izpričevala za preteklo šolsko leto, ako pošljejo po naslov voditeljici Elzi Makučevi v Gorici, ulica Contavale štev. 5.

—g— **Učencem in učenkam petrazredne ljudske šole in pripravljalnice za dnje šole v »Malem Domu« v Gorici** se pošljejo po pošti šolska izpričevala za preteklo šolsko leto, ako pošljejo naslov šolskemu voditelju Mateju Mikužu v Cerknju na Goriškem. Učenci, ki so prejeli izpričevala pred odhodom iz Gorice, naj jih vrnejo po pošti, da se jim vpišejo redovi za zadnje četrtletje.

—g— **Goriški bogoslovci** so pričeli svoje študije v Zatičini na Dolenjskem po Vseh svetih.

—g— **Šolskih otrok je v Gorici** okolo 1300. Tako sodijo. Mogoče se otvorijo šole. Slovenska naj se otvori v mestu, saj je dosti prostora. Umevno, da na periferiji mesta, kakor doslej, noben Slovenec ne bo pošiljal svojega otroka; ne pošiljajo jih v normalnih časih, toliko manj sedaj v vojnih časih. Oblasti naj ukrenejo vse potrebno. — Dobro bi bilo, da bi se priglasilo že zdaj na magistratu nekaj slovenskih učnih oseb za eventualno otvoritev ljudskih šol. — Od teh šolskih otrok je gotovo ena tretjina Slovencev.

—g— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Anton Faganelli, učitelj v Podgori. Pisal je iz Voroneža.

—g— **Iz Komna** pišejo: Na našem vojaškem pokopališču počiva že nad 200 vojakov, ki so umrli za domovino. Ogrji in Nemci, Slovenci in Hrvati, Čehi in Poljaki, tudi Italijani iz Italije spe tukaj v miru nezdravno spanje. Vsak ima poseben grob. — Na Vernih duš dan so bili vsi grobovi lepo ovenčani. Nad vsakim se vzdiguje križ z napisom umrlega, zraven pa so zasejane hrizanteme, ki so se vse lepo prijele. Da so grobovi zasajeni in olupšani s cveticami, sta si največ prizadevali učiteljici Erna Ingrlova in Marija Kavčičeva. Hvala in priznanje jima!

—g— **Beguncem z juga** se naznanja, da je pomožni komite za begunce v Gradcu preložil svoj sedež v Neutorgasse 36, drugo nadstropje, kjer se dajejo potrebna pojasnila. — Zdravniški ambulatorij za begunce je odprt vsak dan v Paulustorgasse, deželna bolnišnica.

—g— **Italijanske šole za begunske otroke v Gradcu** se nahajajo v Schönauergasse štev. 7.

Tržaške vesti.

—t— **Gospod Albin Anžič**, trgovec v Trstu, ul. U. Foscolo št. 3, je podaril za nabavo šolskih potrebščin učencem podpisane šole vsoto 100 K, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo. — Vodstvo osemrazredne slovenske ljudske šole »Družbe sv. Cirila in Metoda« pri Sv. Jakobu v Trstu.

—t— **Zvišanje pokojnim tržaškim mestnim uradnikom in učiteljem.** L. 1910. je bivši tržaški mestni zastop ugajil dolgoletnim prošnjam in zvišal mestnim uradnikom in učiteljem plačo in stanovanjsko doklado, toda le pod pogojem, da se povisek ne všteje v pokojnino. Umirovljenci so pet let zaman prosili, da bi se jim zvišali prejemki v razmerju povišanih aktivnih plač. Te dni pa je vse prizadete veselo iznenadila naredba cesarskega komisarja, glasom katere imajo veljati od 1. oktobra t. l. dalje za odmero pokojnih aktivitetni prejemki v celoti. To naredbo je tudi ostalo tržaško prebivalstvo z zadoščenjem pozdravilo.

—t— **Učiteljski zbor Ciril-Methodovih šol v Trstu** je podpisal 1000 K III. vojnega posojila.

—t— **Stalno je vpokoleni** na lastno prošnjo šolski ravnatelj v Trstu Benedetto Berlam. Učiteljstvo mu je ob tej priliki poklonilo spominsko listino in spominsko svetinjo.

—t— **Šolska vest.** Cesarski komisar je ukrenil, da z 8. dnem meseca novembra t. l. preneha občinska ljudska in meščanska šola v starem lazaretu, ker prostori nikakor ne odgovarjajo več šolskim potrebam. Dekliški oddelki te šole se premešče v prostore bivšega I. mestnega dekliškega liceja v ul. Madonna del mare, kjer je torej od 8. novembra dalje popolna dekliška ljudska in meščanska šola, ki se bo imenovala po cesarici Elizabeti. Ker se premestijo tja tudi dekliški meščanski razredi in staromestne in novomestne šole, ostanejo na staromestni šoli le deški in dekliški ljudskošolski razredi, na novomestni pa popolna ljudska deška in dekliška ter deška meščanska šola, s katero se spoje dosedanj meščanski razredi staromestne šole. Ta meščanska šola bo imela značaj trgovske šole. Na novi cesarice Elizabete meščanski šoli so preuredili učni načrt tako, da morejo obiskovati šolo tudi gojenke prvih treh razredov novega liceja, ki imajo predaleč do omenjenega zavoda.

—t— **Odpuščen** je iz občinske službe v Trstu na podlagi službene pragmatike Angel Scocehi, občinski docent, sedaj neznanega bivališča, ker se na magistratni poziv, naj do 10. avgusta 1915 zopet nastopi službo in opraviči svojo odsotnost, ni odzval.

—t— **Tretji vojaški dan v Trstu.** Pod vodstvom soproje tržaškega namestnika baronice Fries-Skene je določen za tretji vojaški dan 2. december, za katerega se že sedaj delajo velike priprave. Izdelujejo v 30 šolah razne predmete, ki jih bodo prodajali. Dosedanja dva vojaška dneva v Trstu sta se sijajno obnesla, brez dvoma tudi tretji ne zaostane za njima.

—t— **Vprašanje goriškega moškega učiteljskega,** ali se otvori ali ne, je menda že rešeno tako, da se v Trstu in sploh nikjer ne otvori. V Trstu pa se otvori pripravnica za učiteljske, ako se oglasi zadostno število gojencev. Oglasiti se je ustno ali pisмено pri c. kr. vadniškem učitelju Antonu Kutinu, ulica Sv. Frančiška št. 25/II. (pripravnica za srednje šole).

—t— **Razpis ravnateljskih, oziroma voditeljskih mest na tržaških šolah.** Razpisujeta se dve ravnateljski mesti na mestni ljudski in meščanski šoli Novega mesta in na ljudski in meščanski šoli v ulici Parini, oziroma odgovarjajoča voditeljska mesta na mestnih in okoličanskih ljudskih šolah. Natančneje v uradnem listu.

—t— **Za hrabre branilce** našega ljubljene Primorja je darovala Svetoivanjska slovenska šola: 7 blazin, 3 prevlake za blazine, 10 srajc, 2 maji, 70 nožnih krp, 5 brisalk, 2 prta, 8 prtičev, 2 rjuhi, 1 volneno ovrtnico, 1 platneno obvezo, 1 kg niti. Srčna hvala blagim darovalcem s priporočilom za nadaljne prispevke.

—t— **Prireditve mladine C. M. šol** v korist božičnice se je vršila dne 7. t. m., ki je v moralnem in materialnem pogledu uspeha nad vsako pričakovanje. To priča o globokem pojmovanju dolžnosti do naše šolske mladine med našim ljudstvom, o globoki in iskreni ljubezni do mladine, ki nam je v teh težkih časih res lahko v tolažbo. — Naval je bil tak, da je bila velika dvorana »Narodnega doma« nabito polna, veliko število občinstva pa sploh ni moglo več dobiti vstopnic, ker so bile vse do zadnje razprodane in ker v dvorani dobesečno ni bilo več prostora za nikočar. Temu obisku primeren je tudi materialni uspeh prireditve. Inkasiralo se je na vstopnicah nad 670 kron, kar je ozirom na nizko vstopnino 20 vinarjev gotovo nad vse lep uspeh, ki se pa še znatno izboljša po darovih onih, ki se iz raznih vzrokov niso mogli udeležiti prireditve. Ker so se prireditelji izognili vsakemu strošku, pojde blizu ves inkaso v določeni namen: za gorko oblačilo ubožnim slovenskim otrokom v Trstu. Poleg lepega materialnega uspeha je bil tudi moralni uspeh časten toliko za nastopajočo mladino, kolikor za vse, ki so se trudili z vezbanjem in drugim delom, potrebnim za to prireditve. — Zasluzena hvala boji izrečena tovarišu Karlu Mahkoti, ki je vodil petje, tovarišema Waschetu in Petrovcu, ki sta spremljala na klavirju, tovarišici Pavli Hočevarjevi, ki je vezbala igro, učiteljstvu družbinih zavodov, ki je skrbelo za red v dvorani in ki se vlekdar kraste volje odzove v službo, ko gre za korist naše šolske družbe in nje namenov, in slednjič g. Kompari, ki je tako lepo preskrbel za scenično uprizoritev. — Prireditve so z enakim lepim dvojnimi uspehom ponovili v nedeljo, dne 14. t. m.

—t— **Za občinske ljudske šole v Trstu.** Cesarski komisar v Trstu pl. Krekich-Strassoldo je poslal »Laboratoru« z ozirom na neki tozadevni članek naslednja pojasnila o delu za občinske ljudske šole v tekočem šolskem letu: Za snago (šolske sluga, stalne ženske snažilke) 14.555 kron, razen tega izrednih 1117 K za enkratno temeljito snaženje začetkom šolskega leta. Za knjige ubožnim učencem se je določilo 52.000 K (lani 26.000 K). Črevljevi za ubožne učence se je naročilo v inozemstvu za 31.385 K (lani 21.653 K) in za šolske južine se bo izdalo 180.000 K (lani 60.000 K).

Istrske vesti.

—i— **III. vojno posojilo v Istri.** V Istri je podpisalo prebivalstvo hrvatske in slovenske narodnosti III. vojnega posojila v prav izdatni višini. — Zasluge za to ima v veliki meri tudi hrvatsko in slovensko učiteljstvo Istre, ki je v ta namen krepko delovalo med prebivalstvom.

—i— **Hrvatske šole za begunske otroke na Moravskem.** Kakor poročajo z Moravskega, otvorijo za hrvatske begunske otroke šole v konviktu v Prerovu, v Kromjeriju in še v nekem samostanu pri Prerovu. Oskrba bo stala 2 K na dan, ali troške, kar je čez 90 vin. podpore, ki jih daje država, pokrije tudi država. Zavzeli so se za to Čehi, in tako bodo otroci preskrbljeni z vsem. Dopisnik »Hrvatskega lista« dostavlja: »Torej, kakor vidite, drugi so se morali zavzeti za nas, na dobimo šolo. Kje so vaši zastopniki, ki bi bili lahko vse to dosegli, ako imajo le malo dobre volje? Tako vprašujejo vsi, tako pripominjajo tudi Nemci.«

—i— **Josip Šajina.** V Lanišču v Istri je umrl dne 21. oktobra po dolgi in težki bolezni absolutirani pravnik Josip Šajina. Pokojnik je dovršil gimnazijo v Pazinu, a potem je študiral pravo na vseučiliščih v Zagrebu in v Gradcu. Nekoliko časa je služboval na pomorski vladji v Trstu. Pokojnik je bil dober narodnjak, pa je njegova smrt užalostila ne le njegovih staršev, bratov in sester, ampak tudi one, ki so ga poznali kot mirnega in odločnega branilca naše narodne stvari. Svojem pokojniku naše iskreno sožalje, a pokojniku boji ohranjen blag spomin. — Teško ga bo pogrešala tožna domovina!

—i— **Begunce v Gmünderu iz Istre** je sedaj okolo 13.000. Slovencev je okolo 3000, vsak dan pa dohajajo še novi transporti. V hrvatsko šolo je vpisanih nad 1000 otrok, sedaj sta tam dva hrvatska učitelja.

—i— **Istrski begunci na Moravskem.** »Grenzbote des nordwestlichen Mährens« poročajo obširno o istrskih beguncih na Moravskem, Pravi, da jih bo treba namestiti v toplejših bivališčih in jih vzeti iz visoko ležečih gorskih občin. Treba je poskrbeti tudi za šolski pouk otrok. Skoro izključno so Hrvatje, malo je Italijanov med njimi. Opisuje, kako potniki ob Adriji hvalijo gostoljubje tega dobrega naroda, pri katerem stoji morala jako visoko. Dobi se občine, v katerih desetletja ni bil nihče kaznovan.

Splošni vestnik.

Umestna naredba naučnega ministra. Z ozirom na preobilico učnih knjig in sredstev, določenih za pouk na ljudskih in meščanskih šolah, na moških in ženskih učiteljskih, je izdal naučni minister naredbo na vse deželne šolske oblasti, naj se vbodoče ob odločanju glede dopustnosti novih učnih tekstov in sredstev posebno ozirajo na vprašanje potrebe. Avtorjem, oziroma založnikom naj se vbodoče dovolje korekture in predelave le tedaj, če novo izdanie knjige odgovarja resnični potrebi in če je pričakovati od nje takega napredka v pouku, da je res želeli nove izdaje. — Ta naredba naučnega ministra je res umestna, toliko s pedagoškega, kolikor — žepnega stališča staršev. Tisto večno izpreminjanje učnih knjig od leta do leta stavlja časih zlasti ubožnejše starše v nemalo zadrego. Morda bi bila kaka podobna naredba na svojem mestu tudi za srednje šole, kjer nove učne knjige kar dežujejo.

Nabiranje kosti! Zaradi vojnega stanja se v monarhiji vedno bolj čuti pomanjkanje fosfornatih umetnih gnojil, ker se sirovina za izdelovanje mineraličnega superfosfata, fosforit, sedaj ne more uvaževati. Druga sirovina pa, katere pridobivanje v vojni ni nič manjše, so kosti, iz katerih se izdeluje za kmetijstvo tako potrebna kostna moka in živalski superfosfat. S tem, da bi se izdelovala večja množina kostne moke, bi bilo možno nadomestiti inozemski fosforit in tako preprečiti,

da bi se zmanjšal donos zemlje. Iz tega je razvidno, kake važnosti je za kmetijstvo poraba kostne moke, kako potrebno je torej nabiranje kosti in kako jako je v prid vsakega posameznika, da po svojih močeh in nesebično sodeluje, ker se tako pospešuje za bodočnost preskrba ljudstva z žitom in drugimi živili. Po deželi in manjših mestih so nabirali kost navadno trgovci s cunjami in krošnjariji, ki so oddajali nabrane kosti trgovcem, ti pa zopet tvornicam, in sicer navadno potom »Cola« družbe, Dunaj L., Fischhof št. 3, ki oskrbuje skoro vso industrijo, ki se peča s predelovanjem kosti, s sirovinami. Zaradi izrednih razmer pa sedaj primanjkuje teh potujočih trgovcev in je torej treba skrbeti na drug način za nabiranje kosti. Priporočaja se, da občine same uredijo nabiranje kosti s tem, da ustanove nabiralnice, da nabira šolska deca kosti od hiše do hiše ali da posamezna gospodinjstva oddajo od časa do časa nabrane kosti nabiralnicam. Pri nabiralnicah zbrane kosti bi se potem prodale najbližjemu trgovcu s kmetijskimi pridelki. Imenovana »Cola« družba bo na vprašanje rada imenovala najbližnjega svojega agenta.

Šolske knjižnice. Minister za bogučastje in nauk je izdal strog ukaz o nadzorovanju in porabi šolskih knjižnic. Vodstva morajo natančno pregledati vse knjižnice, če so spisi popolnoma sposobni za vzgojo, in morajo odstraniti vse druge, ki bi v državnem ali versko-nravnem oziru vzbujale le količkaj pomislekov.

Sprejem v vojaška učilišča. Pogoje za sprejem v 3. letnik inanterijskih kadetnih šol in v 1. letnik c. kr. Franca Jožefa vojaške akademije ter c. in kr. tehniške vojaške akademije (artiljerijski razred) so na vpogled na evidenčnih oblistih. V poštev pridejo samo prosilci, rojeni leta 1898. in 1899.; že asentirani se ne sprejmo. Izpregled starosti ali študij se ne dovoli.

Mobilizacija zvonov. Zagrebški nadškof je po naročilu hrvatskega bana dal popisati vse zvonove na Hrvatskem in v Slavoniji.

Prošnja za zimsko perilo našim vojakom! Zopet se bliža hudi zimski čas, ki mu gledajo naši hrabri vojniki v boju za cesarja in domovino, daleč od svojega doma, izpostavljeni ledenemu mrazu ruskih step, ostrim vetrovom Krasa, divjim viharjem pogorja nasproti — v zavesti junaško izpolnjene dolžnosti in v upravičeni nadi na nove zmage, ki nam bodo končno dovolile uživati sadove tega orjaškega borenja v težko priborjenem miru. Tu čuti pač vsak vrl in domoljuben državljan v zaledju srčno potrebo, podpreti naše hrabre čete v boju proti protivnostim slabega časa in jim v prvi vrsti dopolniti zalogo predmetov proti mrazu, ki rabi vkljub dobri oskrbi naše vojne uprave vedno pridanika iz prostovoljnih virov.

Dopisnice s slikami mest, mestnih delov, krajev, pokrajin, vojaški važnih objektov, prometnih in narodno-gospodarskih naprav, posebno v oči padajočih poslopjih in spomenikov v monarhiji (razglednice) se odslej ne smejo več pošiljati v inozemstvo.

Razgled.

— **Nemški »Schulverein«.** Nemški listi prinašajo sledečo prošnjo »Deutscher Schulverein«: »Schulverein, zvesti čuvaj nemških obmejnih šol, je poslal vsem nemškim občinam, okrajnim zastopom in denarnim zavodom prošnjo, da s hitrimi in obilnimi darovi pokrije izpad dohodkov, ki je nastal zaradi zmanjšanih prispevkov članov med vojno. Vse prijatelje nemške šole, ki imajo vpliv v imenovanih zastopih, nujno prosimo, da krepko podpirajo to prošnjo. Nemški »Schulverein«, ki je za ohranitev nemškega rodu v Avstriji storil več kakor vsako drugo društvo v tej državi, gotovo zasluži, da mu v teh težkih časih pridejo na pomoč vsi, ki so v to poklicani.«

— **Univerzo v Skoplju** hočejo ustanoviti Bolgari. Iz Sofije poročajo, da je bolgarski naučni minister že izdelal tozadevni predlog na kralja. V Bitolju naj se ustanovi tehnična šola, v Ohridu pa teološki seminar.

— **Mecen češke šolske družbe.** Dne 25. oktobra je umrl v Pragi nekdanji tvorničar Anton Kratochvil v 73. letu svoje dobe. Vse svoje življenje je štedil le za to, da je mogel ob svoji smrti obdariti svoj narod. Vse svoje imetje je zapustil v narodne namene. Volil je zneske raznim narodnim organizacijam, a kar je ostalo, okolo 100.000 kron, je določil za češko šolsko družbo (Ustřední Matice Školska). Tako si postavljajo res narodni imovnik trajan spomenik v narodu.

— **Slepici v telefonski službi.** Zadnji čas porabljuje v manjših zasebnih telefonskih centralah v Berlinu tudi slepce. Naprava je opremljena z znameniti otipalne pisave za slepce. Ako se poizkus obnese, se bodo vbodoče na manjših telefonskih postajah nastavljali tudi v vojni oslepeli vojak.

— **Čirilica prepovedana.** Grško-katoliški škof v Eperjesu na Ogrskem, Štefan Novak, je izdal posebno pastirsko pismo, s katerim prepoveduje rabo cirilice v vseh šolah svoje škofije, češ, da je to potrebno za patriotično vzgojo in kulturni napredek maloruskega prebivalstva.

— **Umrli je v Novem Sadu nadarjeni hrvatski komponist Isa Bajić** v 36. letu svoje starosti. Nekateri Bajićevi pesmi so postale jako popularne. Bajić je uglasbil tudi Nušičevega »Kneza Semberijskega« v opero.

— **Črnovojna služba 43—50letnih zdravnikov.** Načelnik poslovnega oddelka avstrijske zdravniške zbornice profesor dr. Finger je izjavil, da se bodo tisti 43 do 50letni zdravniki, ki so bili pri prebiranju spoznani za vojno službo, enako kakor mlajši letniki (do 42. leta) porabili za službo na fronti, ostali pa samo za službo v etapnem prostoru in v notranjosti.

— **Ruski slikar Makovskij** je ponesrečil, vozeč se z izvoščkom, v čigar voz se je zaletel avtomobil. Makovskij je bil že 70 let star in je zavzemal odlično mesto med modernimi ruskimi historičnimi slikarji. Njegovo najznamenitejše delo je slika »Rusalke«.

— **Pastor in profesor.** V Charlottenburgu pri Berlinu je profesor dr. Vogt na cesti s svojo soprogo in z vzgojevalko svojih otrok govoril francoski. Profesorjeva žena je Francozinja, vzgojevalka pa francoska Švicarka. To francosko govorenje je slišal vpokojeni pastor Kettner, ki je bil ravno dan poprej dobil obvestilo, da je njegov sin padel na francoskem bojišču. Pastor je profesorja in njegovo družino začel zmerjati in je končno hotel starega profesorja s palico po glavi udariti. Pastor se je pred sodiščem postavil na stališče, da je za Nemca v sedanjih časih sramotno, če govori »ostudni francoski jezik«. Ker se je izkazalo, da je profesor le v navadnem tonu in povsem neprovokantno s svojo družino govoril francoski, ni bil nič obsojen, pač pa je bil pastor obsojen na malo globo.

— **Mornariški poklic in naša mladina.** Po vojni se utegne naša trgovinska mornarica jako dvigniti in povečati. Zato bo tudi veliko povpraševanje po mornariških častnikih in kapetanih. Ker je mornariški poklic v gmotnem oziru jako ugoden in tudi drugače odličen, bi bilo želeli, da bi se tudi slovenska mladina v večjem številu nego doslej posvečala temu stanu. Saj smo neposredni mejaši jadranskega ozemlja, oziroma morja ter se moramo z vso ljubeznijo in polnim razumevanjem okleniti tega dragocenega naravnega daru. Starše, ki imajo možko mladino, opozarjamo na vladno namero, da v Trstu ustanovi navtično šolo. Doslej se nahaja v Trstu c. kr. navtična akademija, na njej je med drugim uveden enoletni abiturient-ski tečaj.

— **Slovečki kemik Edvard Ludwig** je umrl na Dunaju, star je bil 72 let.

— **Gašpar vitez Zumbusch.** Znani kipar in član gosposke zbornice, Gašpar vitez Zumbusch, je umrl v visoki starosti na svojem letovišču v Rimstingu na Bavarskem. — Njegovo najznamenitejše delo je monumentalni spomenik cesarice Marije Terezije pred cesarskim dvorcem na Dunaju.

— **Češko šolsko društvo med vojno.** Češki listi poročajo »Ustifedni Matice Skolska« je vkljub vojni otvorila vseh 110 svojih šol v zaupanju na podporo svojih podružnic, raznih zavodov in rodoljubov. Od učiteljstva in uradništva jih je 80 pod orožjem. Podružnice se opozarjajo, da bo le tedaj mogoče vzdrževati šole, če bo osrednje društvo dobilo dovolj dohodkov. Razveseljuje je, da se »Matice« spominjajo plemeniti dobrotniki tudi na smrtnih posteljah in da ji zvesti prijatelji brez vsakega poziva redno pošiljajo dar sv. Vavilava.

— **Stoletnica Ludvika Štura.** Dne 28. oktobra je minulo sto let, kar se je narodil ustanovitelj književnega jezika Slovačkov, Ludvik Štur. Slovaška mladina je pod Šturovim vodstvom na pomembnem shodu v Požunu sklenila, da začne rabiti tudi v književnosti slovaško narečje. S tem se Slovaki niso hoteli odtujiti ne češkemu narodu, ne češki kulturi, ampak so le začeli pisati v slovaškem narečju, da bi narod taglje in hitreje zbudili. Štur je bil urednik raznih slovaških listov, branil je pravice svojega naroda tudi v nemških listih in organiziral svoj narod. Leta 1848. je proti madžarski revoluciji organiziral

s Hurbanom in Hodžo slovaški upor in na slovenskem shodu v Pragi v istem letu zbudil pozornost s svojim radikalizmom. Po pacifikaciji Ogrske se je vrnil domov. Deloval je kot časnikar, kot pesnik in govornik. Eno zadnjih njegovih del o bodočnosti Slovačkov je že kazalo, da je izgubil vse upanje na boljšo bodočnost.

— **Vmirovljenje strokovnega upravitelja gospodarskega oddelka, Slovenca Andreja Lenarčiča, na firtvatski vladni v Zagrebu.** Dne 30. oktobra je bil umirovljen ravnatelj kr. višjega gospodarskega učilišča in strokovni upravitelj narodnogospodarskega oddelka kr. deželne vlade v Zagrebu, g. Andrej Lenarčič, ki je bil ob tej priliki odklikovan za svoje vestno in marljivo službovanje z železno krono tretjega razreda. Gospod Lenarčič se je rodil leta 1859. na Vrhniki na Kranjskem, na Hrvaško je prišel leta 1885. kot mlad profesor na kr. višje gospodarsko vseučilišče v Križevac z vinorejske in sadjarske šole na Slapu pri Vipavi, leta 1898. je postal upravitelj kr. višjega gospodarskega učilišča, leta 1911. ga je vlada pozvala v Zagreb kot strokovnega upravitelja oddelka za narodno gospodarstvo.

— **Francoske in italijanske šole na Bolgarskem se zapro.** Iz Sofije poročajo: Vlada je sklenila zapreti vse francoske in italijanske šole na Bolgarskem.

— **Orientalni jeziki.** Korespondenčni urad javlja, da namerava naučno ministvo poskrbeti za pouk bolgarskega jezika in jezika turško-tartarskih narodov.

— **Vojni tiskovni stan.** Učiteljski profesor Keerz, ki službuje sedaj na Češkem, je dobil dopust in postal stalni član vojnega tiskovnega stana, da bo kot šolnik opazoval vojne dogodke.

— **Umrli je v Hlinsku češki pisatelj** in član Češke akademije znanosti in umetnosti Bohumil Adamek.

— **Baptisti na Ogrskem.** Na Vseh mrtvih dan je bilo deset let, kar so na Ogrskem bili priznani kot samostojna konfesija baptisti. V teh letih so se baptisti jako pomnožili in nameravajo sedaj v Budimpešti ustanoviti posebno teološko učilišče.

— **Dunajski profesor Barny** dobil Noblovo nagrado. Iz Stockholma poročajo 30. oktobra: Kraljevi karlinski medicinsko-kirurški zavod je podelil Noblovo nagrado za medicino za leto 1914. privatnemu docentu za ušesno zdravništvo na dunajski univerzi dr. Robertu Barnemu za njegova dela o fiziologiji patologije vestibula. Noblova nagrada za medicino za leto 1915. se v smislu statuta rezervira za leto 1916., ter bosta to leto za razdelitev na razpolago dve nagradi. Nagrada znaša približno 147.000 švedskih kron. — Prof. Barny je sedaj v ruskem ujetništvu.

— **Bethman-Hollweg — doktor teologije.** Teološka fakulteta v Giessenu je izvolila nemškega državnega kancelarja v. Bethman-Hollwega za častnega doktorja teologije.

— **Spolne bolezni in vojna.** Med najžalostnejše pojave sedanje vojne sodi dejstvo, da so se spolne bolezni silno pomnožile. O tem bi vedeli mnogo povedati civilni, vojaški in policijski zdravniki. Očitna in tajna prostitucija se je silno razširila, in ker se je razneslo vse polno spolnih bolezni, je opravljena skrb za ljudsko zdravje in za zdravje prihodnjih generacij. Vojaške oblasti so storile, kar je v njihovi moči, da zajeze to zlo. Zdej je želeli, da bi tudi civilne oblasti tej stvari posvetile največjo pozornost in poskrbele, kar treba v varstvo prebivalstva.

— **Nadvojvoda generalni polkovnik Evgen in general pehote pl. Boroevič častna doktorja.** Iz Zagreba poroča korespondenčni urad: Profesorski kolegij pravne fakultete zagrebskega vseučilišča je soglasno imenoval za častna doktorja generalnega polkovnika nadvojvoda Evgena in generala pehote pl. Boroeviča.

— **Na nemško-turški univerzi v Carigradu** so se že pričela predavanja nemških profesorjev. Kot prvi je pričel predavati profesor Nord v turškem jeziku o evropskem civilnem pravu. Kakor znano, je poklican na to univerzo kot redni profesor tudi naš učenj rojak prof. dr. Boris Zarnik.

— **Hrvatsko vseučilišče** je stelo v poletnem semestru 1914/15 le 522 slušateljev, in sicer 97 teologov, 281 juristov, 86 filozofov, 29 gozdskih tehnikov, 5 geometrov in 24 farmacevtov. 371 slušatelj je bilo iz Hrvatske-Slavonije, 3 iz Reke, 25 iz Ogrske, 62 iz Dalmacije in Primorske, 48 iz Bosne, 10 iz Bolgarije, 1 iz Srbije in 2 iz ostalega inozemstva.

— **Slovenci v Ameriki.** Slovensko šolo pri sv. Vidu v Clevelandu obiskuje 1240 otrok. To armado poučuje 16 učiteljic. — Tudi Slovenci v Collinwoodu so otvorili slovensko šolo.

— **Vrnitev hrvatskih umetnikov prof. Franješa in prof. Ivekovića z jugozapadne fronte.** Hrvatski kipar Franješ in hrvatski slikar profesor Iveković, ki sta se nahajala po nalogu hrvatske deželne vlade na soški fronti, da tam dobita stike za umetniške načrte in ovekovečita udeležbo hrvatskih čet v tem gigantskem boju, sta se vrnila domov. Ivekovićovo delo »Predstraža v boju« je prevzela vojna uprava za c. in kr. armadni muzej.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE.

Za »Rdeči križ« 33.068 K 60 vin.
III. vojno posojilo 21.925 K — vin.

Skupna vsota 54.993 K 60 vin.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Fr. Bl. v Z.: Poizkusili smo v korist in obrambo; toda razmere so take, da je treba potrpeti! Sklicujte se na državni šolski in državni osnovni zakon! Potem se vam ne more nič zgoditi, ker se vaše delo ujema z določili obeh imenovanih zakonov.

PROŠNJA.

In zopet se bliža Božič. In zopet ga bodo obhajali naši vrlji, hrabri vojaki daleč od doma, daleč, daleč — na tujih tleh.

Tudi mi ga bomo obhajali, a kako drugače, kakor sicer! V eni rodovini ne bo očeta, tam ne bo sina, tu ne ženina, tam ne moža. Mnoge, mnoge že pokriva tuja zemlja; našli so junaško smrt v boju za milo domovino.

In tam na bojišču?! Marsikatera solza se bo utrnila iz očesa mladeniča, marsikak vzdih izvil iz prsi bradatega moža. Slehrni se bo ta večer spominjal svojcev daleč v domovini. In misli mnogih mater in žen bodo uhajale tja k sinu, k možu, kamor sta hitela, da branita svojo domovino. A misli nas vseh se bodo obračale ta večer še posebno tja na bojišče, tja k našim vrlim in brezprimerno hrabrostjo in skalnato vztrajnostjo se borečim vojakom. Poslati jim hočemo iskrene božične pozdrave. Pa radi bi jim tudi izkazali svojo presrčno hvaležnost s kakim zunanjim znakom.

Zato se obračamo do patriotične radodarnosti vsega slavnega občinstva z iskreno prošnjo, naj blagovoli k temu pri-

Miklavževa brzojavka.

Slovenski starši!

Za moj god kupite svojim ljubim otrokom prelepe ilustrirane knjige, ki jih izdaja »Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani«! Vsaka knjiga stane le 1 K. — Naročajte jim tudi »Zvonček«! Vseletna naročnina le 5 K. — Vse te knjige se dobe v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani in v vsaki knjigotržnici.

Sv. Miklavž.

Naš denarni zavod.

Cesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. 1915 K 117.239-65.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . . . . K 740.000.000.—
Vlog . . . . . „ 44.500.000.—
Rezervnega zaklada . . . . . „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::